

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. +370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, http://www.smsm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024- - Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. KOVO 1 D. NUTARIMO NR. 149 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO“ (24-10839 (4)) PROJEKTO PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 83 straipsnio 6 dalis, pagal kurią ministerijos turi teisę apmokėti asmenų, studijuojančių valstybės nefinansuojamose studijų vietose, studijų kainą arba jos dalį iš joms patvirtintų valstybės biudžeto asignavimų Vyriausybės nustatyta tvarka.

Nutarimo projektu siūloma pakeisti Asmenų, studijuojančių valstybės nefinansuojamose studijų vietose, studijų kainos arba jos dalies apmokėjimo valstybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“, ir jį papildyti 4¹ ir 4² punktais, kurie būtų taikomi įgyvendinant projektus iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų.

Nutarimo projekto tikslas ir sprendžiamos problemos:

Nutarimo projekto tikslas – sudaryti sąlygas laiku įgyvendinti ir tinkamai finansuoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – EGADP) lėšomis vykdomą 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos švietimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 12-003-03-06-01 „Pirmiausia – mokytojas“ aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. V-1877 „Dėl 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos švietimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 12-003-03-06-01 „Pirmiausia – mokytojas“ aprašo patvirtinimo“, 4.1 veiklą „Suteikti galimybę pedagogams tobulinti kompetencijas nacionalinėse kvalifikacijos tobulinimo programose ir magistrantūros studijose“ (toliau – EGADP projektas).

2022 m. gruodžio 22 d. priimti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimai (Nr. XIV-1726) – Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 56⁴ straipsniu įstatymas (toliau – įstatymas). Būtina pastebėti, kad priėmus įstatymo pakeitimus (59 straipsnis) nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigalios nuostata, kad valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovu (toliau – švietimo įstaigos vadovas) galės būti ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį arba jam prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintą kaip lygiavertę užsienyje įgytą

kvalifikaciją turintis asmuo. Įstatymo nuostatai įgyvendinti numatytas trejų metų pereinamasis laikotarpis, tačiau jau dabar yra būtina pagalba dirbantiems švietimo įstaigų vadovams ir potencialiems pretendentams tapti švietimo įstaigų vadovais, įgyti reikiamą kvalifikaciją.

Dar vienas iššūkis Lietuvos švietimo sistemai yra tai, kad švietimo įstaigų vadovai nėra nuosekliai rengiami. Kai kuriose aukštosiose mokyklose būsimi ar jau pareigas užimantys švietimo įstaigos vadovai gali rinktis vadybos, viešojo administravimo ar vadovavimo magistrantūros studijas, tačiau visos magistrantūros studijų programos tik iš dalies padeda įgyti švietimo įstaigų vadovams reikalingas kompetencijas, numatytas Kvalifikacinių reikalavimų valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovams apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. liepos 1 d. Nr. V-1194 įsakymu „Dėl Kvalifikacinių reikalavimų valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovams aprašo patvirtinimo“.

Būtinybę sistemingai stiprinti švietimo įstaigų vadovų kompetencijas rodo ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) atlikto tarptautinio tyrimo TALIS 2018 (*Teaching and Learning International Survey*) duomenys. TALIS 2018 duomenimis, Lietuva užima labai žemą (beveik paskutinę) vietą pagal švietimo įstaigų vadovų pasirengimą vadybos ir (ar) lyderystės srityje: Lietuvoje vadybos studijas yra baigę tik apie 27 proc. švietimo įstaigų vadovų, o tik apie 20 proc. jų mokėsi lyderystės. EBPO šalių vidurkis abiejose srityse siekia apie 55 proc., o šalyse, kuriose mokiniai pasiekia bene aukščiausių mokymosi pasiekimų iš visų EBPO šalių švietimo įstaigų vadovų, pasirengimas vadybos ir (ar) lyderystės, švietimo lyderystės srityse dar didesnis (Singapūre – atitinkamai apie 92 ir 88 proc., Suomijoje – 49 proc. ir 87 proc.). Todėl darytina išvada, kad be tikslingų (pakankamų) investicijų į švietimo įstaigų vadovų rengimą turėsime prastėjančius ir mokinių pasiekimus.

Visų EBPO narių ir šalių partnerių švietimo politikos darbotvarkėse švietimo įstaigų vadovų lyderystės stiprinimas yra priskiriamas prie prioritetų. Švietimo įstaigų vadovai atlieka svarbų vaidmenį tobulinant mokymo ir mokymosi praktiką, formuojant mokyklos bendruomenės mikroklimatą, bendradarbiaujant su šalies ir užsienio švietimo įstaigomis. Taigi, turime rūpintis švietimo kokybe ir užtikrinti pažangos tvarumą. Tam reikia aukščiausias vadybines, administracines, lyderystės kompetencijas bei socialinio verslumo ir strateginio valdymo kompetencijas turinčių švietimo įstaigų vadovų. Šias ir kitas specifines kompetencijas gali suteikti magistrantūros studijos. Taip pat svarbu pažymėti, kad vadovų magistrantūros studijos suteikia galimybę ugdyti į praktiką orientuotas kompetencijas. Iš švietimo įstaigos vadovų, įgijusių šias kompetencijas, būtų tikimasi teigiamų pokyčių mūsų švietimo sistemoje, jie galėtų būti mentorais naujiems darbą pradėjusiems švietimo įstaigų vadovams. Tačiau šios studijos gana brangios, todėl siekiant pritraukti motyvuotus asmenis tapti švietimo įstaigos vadovu ir inicijuotas EGADP projektas.

Diegiant duomenimis grįstos vadybos principus, tokias kompetencijas turi turėti ir švietimo įstaigų vadovas. Lietuvoje tiriamųjų kompetencijų ugdymas geriausiai matomas per magistro lygmens studijų dedamąją dalį, visa kita didelė dalis švietimo įstaigų vadovų, įgijusių bakalauro lygmens išsilavinimą, ribotai geba atlikti, organizuoti tiriamąją veiklą.

Iki 2024 m. rugpjūčio 1 d. į pareigas priimti švietimo įstaigų vadovai, kurie neturi jų pareigoms eiti būtino išsilavinimo, toliau eina pareigas, bet ne ilgiau kaip iki 2027 m. rugpjūčio 31 d. 2023–2024 m. m. valstybinių ir savivaldybių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo vaikų švietimo įstaigų vadovais dirbo 1 727 asmenys, iš jų: turintys magistro kvalifikacinį laipsnį – 854 (49,45 proc.) (neįskaičiuojami prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją turintys švietimo įstaigų vadovai); švietimo įstaigų vadovai, kurie per ateinančius 2024–2025 m. m. bus pensinio amžiaus, – 195; šių tipų ugdymo įstaigų vadovų pavaduotojais ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjais dirbo 2 048 asmenys, iš jų neturintys magistro laipsnio – 1 285 (63 proc.).

Nacionalinėje švietimo agentūroje vadybines kompetencijas vertinosi: 2021 m. – 295, 2022 m. – 151, 2023 m. – 142 pretendentai (pedagoginiai darbuotojai), siekiantys tapti švietimo įstaigos vadovais.

Atsižvelgdami į anksčiau nurodytą informaciją, siekiame sudaryti kuo platesnes galimybes įgyti magistro lygmens išsilavinimą švietimo įstaigų vadovams, taip pat ir kitiems pedagoginiams darbuotojams.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija, t. y. Nacionalinė švietimo agentūra (toliau – NŠA), įgyvendindama Nutarimo projekto nuostatas pagal sudarytas sutartis su atrinktomis Lietuvos aukštosiomis universitetinėmis mokyklomis skirstys EGADP lėšas magistrantūros studijų programoms apmokėti iki EGADP projekto įgyvendinimo pabaigos. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas, nurodyti EGADP projekte, už kurį atsakinga NŠA.

2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos švietimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 12-003-03-06-01 „Pirmiausia – mokytojas“ apraše numatyta 4.1 veikla „Suteikti galimybę pedagogams tobulinti kompetencijas nacionalinėse kvalifikacijos tobulinimo programose ir magistrantūros studijose“, finansuojama EGADP lėšomis, suplanuota tikslingai, kad būtų skirtas finansavimas švietimo įstaigos vadovams ir pedagoginiams darbuotojams (būsimiems vadovams) įgyti magistrantūros kvalifikacinį laipsnį Lietuvos aukštosiose universitetinėse mokyklose.

NŠA parengė EGADP projektą minėtai 4.1 veiklai atliepti kartu su EGADP projekto partneriais – Lietuvos aukštosiomis universitetinėmis mokyklomis. EGADP projekto numatytas rodiklis – 900 asmenų, pedagoginių darbuotojų, baigusią magistrantūros programas ir įgijusių magistro kvalifikacinį laipsnį.

Įgyvendinant EGADP projektą, 2023 m. gegužės 22 d. NŠA direktoriaus įsakymu Nr. VK-348 „Dėl Pedagoginių darbuotojų magistrantūros studijų programų įgyvendinimo partnerių konkurso tvarkos aprašo patvirtinimo“ buvo patvirtintas aprašas (toliau – partnerių atrankos aprašas), kuris, nepažeidžiant konkurencijos principo, užtikrino lygias galimybes dalyvauti konkurse visoms Lietuvos aukštosioms mokykloms, vykdančioms studijas ugdymo mokslų ir verslo ir viešosios vadybos studijų kryptyse. Partnerių atrankos aprašas paskelbtas NŠA interneto svetainėje adresu <https://www.nsa.smm.lt/2023/05/22/kvieciame-igyvendinti-pedagoginiu-darbuotoju-magistranturos-studiju-programas/>.

EGADP projektui gyvendinti, vadovaujantis anksčiau minėtu partnerių atrankos aprašu, buvo atrinkti universitetai ir su jais pasirašytos sutartys dėl priimamų studentų skaičiaus. Remiantis NŠA ir universitetų partnerystės sutartimis, magistrantūros studijas jau (2023 m.) pradėjo beveik 500 pedagoginių darbuotojų. Tačiau pasirašytos sutartys, atsižvelgiant į aukštųjų mokyklų akademinis žmogiškuosius išteklius, įgyvendinant studijas, apima dalį siektino rodiklio – 720 asmenų. Kadangi EGADP projekte numatytas rodiklis apima 900 asmenų, siekiamai likusiai rodiklio daliai – 180 asmenų – sudaryti galimybes asmeniui studijuoti nevalstybinėje aukštojoje mokykloje valstybės nefinansuojamose studijų vietose, apmokant studijų kainą arba jos dalį.

Nutarimo projektu pildomame Aprašo 4¹ punkte numatoma, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministerija turi teisę apmokėti studijų kainą pagal įgyvendinamus projektus iš EGADP lėšų asmenims, studijuojantiems pagal studijų programas aukštųjų mokyklų valstybės nefinansuojamose studijų vietose, pagal projektams taikomus reikalavimus ir nuostatas. Šiais atvejais Aprašo 5–16 punktų nuostatos netaikomos. Nutarimo projektu pildomame Aprašo 4² punkte nurodoma, kad Aprašo 4¹ punkte nurodytų asmenų sutartiniai išipareigojimai dėl studijų kainos apmokėjimo nurodomi dvišalėse sutartyse pagal Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 61 straipsnio 2 dalį.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas buvo skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje pastaboms bei pasiūlymams gauti (Nr. 24-10839). Nutarimo projektas derintas su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Centrine projektų valdymo agentūra, Nacionaline švietimo agentūra (toliau – institucijų raštai, kurie pridedami). Finansų ministerija, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Centrinė projektų valdymo agentūra, Nacionalinė švietimo agentūra pastabų nutarimo projektui neturėjo. Į gautas pastabas bei pasiūlymus atsižvelgta. Nutarimo projektas patikslintas pagal Teisingumo ministerijos 2024 m. liepos 3 d. išvadoje Nr. (1.6 Mr)2T-929 gautą siūlymą „siekiant reguliavimo vientisumo ir sistemiškumo, siūlytina įvertinti galimybę keisti minėtą galiojantį Aprašą jame inkorporuojant Projektu siūlomą teisinį reguliavimą“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. liepos 19 d. išvadoje Nr. NV-1926 gautą pastabą „siūlome iš esmės įvertinti siūlomo teisinio reguliavimo tikslumą ir (ar) galimybes tikslinti esamą teisinį reguliavimą“. Atsižvelgta į Vyriausybės kanceliarijos Socialinės grupės 2024 m. liepos 26 d. išvadoje Nr. NV-2017 pateiktas pastabas dėl trūkstamos medžiagos papildymo teikime. Parengus patikslintą Nutarimo projektą, jis pakartotinai darbo tvarka suderintas su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe, Socialinės politikos grupe ir Teisingumo ministerija.

Nutarimo projektą parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ugdymo departamento (direktorė Jolanta Navickaitė, tel. +370 615 68 085, el. p. Jolanta.Navickaite@smsm.lt) patarėja Sandra Valavičiūtė (tel. +370 697 98 940, el. p. Sandra.Valaviciute@smsm.lt) ir Pedagogų skyriaus vedėja Liucija Jasiukevičienė (tel. +370 666 32 714, el. p. Liucija.Jasiukeviciene@smsm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
3. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai.
4. Derinimo pažyma, 3 lapai.
5. Institucijų raštai, 10 lapų.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė